

KÄSKKIRI

Tallinn

Kuupäev digiallkirjas nr 1-1/22

Ajutise kaitse käskkirja muutmise

Muinsuskaitseaduse (edaspidi *MuKS*) § 21 lg 2 ja § 23 lg 1 alusel:

1. **Pikendan Muinsuskaitseameti 02.04.2026 käskkirjaga nr 1-1/11 ajutiselt kaitse alla võetud kultuuriväärtusega maa-ala (Viljandi maakonnas Viljandi vallas Oiu külas kalmistu) kaitse tähtaega kuni 02.04.2027.**
2. **Kanda ajutise kaitse maa-ala Maa- ja Ruumiameti kultuurimälestiste kaardikihile.**
3. **Avaldada käskkiri kultuurimälestiste registris.**
4. **Käskkiri jõustub allakirjutamisel.**

Muinsuskaitseamet võttis 02.04.2026 käskkirjaga nr 1-1/11 ajutise kaitse alla Viljandi vallas Oiu külas Oiu-Võitööstuse (KÜ 32802:001:0118), Vesiroosi (KÜ 32802:001:0108) ja 92 Tartu – Viljandi – Kilingi-Nõmme tee (KÜ 32802:001:0109) katastriüksustel, käskkirja lisas 1 välja toodud alal asuva kultuuriväärtusega kinnisasja – **kalmistu**.

Ajutine kaitse kehtestati, et hinnata mälestiseks tunnistamise menetluse algatamise vajadust ja vajaduse korral viia läbi mälestiseks tunnistamise menetlus.

Muinsuskaitseaduse § 23 lg 1 kohaselt võib asja ajutise kaitse alla võtta kuni kuueks kuuks. Põhjendatud juhul võib ajutise kaitse tähtaega pikendada, kuid mitte kauemaks kui 12 kuuni.

Kirjalike allikate põhjal on Oiu külas, Võrtsijärve põhjakaldal, Tännassilma jõe suudmest¹ põhjast, Oiu sillast kirdes asuva ala kohta teateid kirikust, mis hävines Põhjasõja ajal ning kalmistust kus hilisema õlle- või jääkeldri kaevamisel arvukalt luid leiti.^{2, 3, 4}

30.03.2026 leiti Oiu-Võitööstuse kinnistult (KÜ 32802:001:0118) kaablitrassi kaevetööde käigus inimsäilmed. Ajutine kaitse kehtestati, kuna kalmistu alal ja selle vahetus läheduses tehti erinevaid ehitus- ja kaevetöid, mistõttu oli väga suur oht arheoloogilise kultuurikihi (sh *in situ* matuste) säilimisele.

06.05.2026 viidi arheoloog Tõnno Jonuksi (Muinaslabor OÜ; uuringukava nr 54196) juhatamisel läbi arheoloogiline uuring, mille käigus puhastati välja kaablitrassi põhjas osaliselt säilinud üksikmatus. Matus asus u 80 cm sügavusel tänapäevasest maapinnast. Surnu oli maetud kirstus, peaga lääne suunas, selili-siruli asendis. Hauapanustena leitud Rootsi 1/4 öör ja südasõlg

¹ Varasemalt nimetatud „Oiu jõgi“.

² Tartu Ülikooli andmebaas, Koha ID 8781, 8782.

³ Jung, J. 1898. Muinasaja teadus Eestlaste maalt II. Kohalised muinasaja kirjeldused Liivimaalt, Pernu- ja Viljandi maakonnast. Jurjew. 240–241.

⁴ Anni, A. 1921. Kolga-Jaani. 47.

viitavad, et inimene maeti 17. sajandi lõpus või 18. sajandi alguses. Käesolevaks ajaks on Muinsuskaitseametile kaevamistulemuste kokkuvõtte edastatud suulise eelinfona, kuid arheoloogilise uuringu aruanne ei ole veel valminud. Uuringu tegija on selgitanud, et aruande valmimine takerdus jooniste koostamise tehniliste aspektide taha, kuid esitatakse ametile 2026 sügise jooksul.

Muinsuskaitseamet kavandab ajutise kaitse maa-alal täiendava arheoloogilise uuringu tellimist, mille eesmärk on saada täiendavaid andmeid kalmistu olemasolu ja ulatuse kindlakstegemiseks. Uuringut ei olnud võimalik 2026. aasta suvel läbi viia. Maa-ala omanik ei soovinud uuringu tegemist suveperioodil, kuna kinnistut kasutatakse sel ajal aktiivselt ning seal viibivad külastajad, ja eelistas uuringu läbiviimist sügisel. Uuringu tegemise aja ja metoodika kokkuleppimiseks kohtub Muinsuskaitseamet omanikuga 06.10.2026. Uuring on kavandatud läbi viia 2026. aasta sügisel Õpetatud Eesti Seltsi (arheoloog Heiki Valk) poolt.

Ajutise kaitse tähtaja pikendamine on vajalik, kuna kalmistu kultuuriväärtuse ja ulatuse hindamiseks vajalik teave ei ole veel täielik. Lõpetamata on 06.05.2026 tehtud uuringu aruande koostamine ning läbi tuleb viia täiendav arheoloogiline uuring, mille tulemused on vajalikud kalmistu olemasolu ja ulatuse täpsustamiseks ning mälestiseks tunnistamise menetluse algatamise vajaduse hindamiseks. Seetõttu ei ole ajutise kaitse esialgse kuuekuulise tähtaja jooksul olnud võimalik kultuuriväärtuse kindlakstegemist lõpule viia. Eelnevast tulenevalt pikendab Muinsuskaitseamet MuKS § 23 lg 1 alusel ajutise kaitse tähtaega kultuuriväärtuse kindlaks tegemiseks ja menetluse läbiviimiseks kuni **02.04.2027**.

Ajutise kaitse tähtaja pikendamise käskkirja on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul käskkirja kättesaamisest, esitades vaide Muinsuskaitseametile või kaebuse halduskohtusse.

(allkirjastatud digitaalselt)
Marilyn Mihkelson
Peadirektor

Lisa 1. Ajutise kaitse all oleva maa-ala asukoht, piir ja koordinaadid. (aluskaart: Maa- ja Ruumiamet 2026).

Liivi Varul, kaitsekorralduse spetsialist, 53026912, liivi.varul@muinsuskaitseamet.ee

Kaart 1. Ajutise kaitse alla võetava kalmistu asukoht (aluskaart: Maa- ja Ruumiamet 2026).

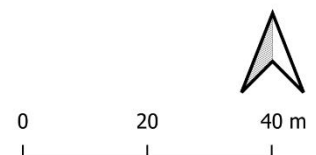
0 200 400 m

Muinsuskaitseamet: 01.04.2026
Aluskaart: Maa- jaRuumiamet 2026

Kaart 2. Ajutise kaitse alla võetava kalmistu piir (aluskaart: Maa- ja Ruumiamet 2026).

- Mälestise nurgapunkt
- Mälestis
- KÜ 2026

Muinsuskaitseamet: 01.04.2026
Aluskaart: Maa- ja Ruumiamet 2026

Tabel 1. Ajutise kaitse alla võetava kalmistu koordinaadid.

Nr	X	Y
1	6474966,891	615538,292
2	6474929,517	615597,218
3	6474867,336	615604,549
4	6474769,991	615556,596
5	6474795,916	615520,417
6	6474827,487	615467,23